

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÉQUE

Komu: Rada hlavního města Prahy
Na vědomí: předsedové zastupitelských klubů

Ref.: ICOMOS/CZ/2024/08

Praha, 10. 9. 2024

Otevřený dopis Radě hl. m. Prahy ve věci záměru přesunu železničního mostu pod Vyšehradem

Vážený pane primátore, vážené členky a vážení členové rady,

Český národní komitét ICOMOS (Mezinárodní rady památek a sídel) si Vás jako odborný poradní orgán Centra světového dědictví UNESCO (WHC) dovoluje požádat nyní, před nadcházejícím jednáním zastupitelstva hlavního města Prahy, o jednoznačné vysvětlení smyslu schválené možnosti zachování a přemístění Výtoňského mostu, které rada města přijala a prezentovala 12. srpna 2024. Tato možnost byla uvedena jako variantní, jíž je hlavní město otevřeno, avšak jednotliví radní ji prezentují jako hotové řešení připravené k realizaci a zdůrazňují přitom údajně důstojnou záchranu památky.

Pražské zastupitelstvo 23. března 2023 vyjádřilo podporu rekonstrukci železničního mostu za využití moderních technologií při zachování jeho charakteru v současném místě. Pražské zastupitelstvo rovněž nepochybnilo nutnost doplnění třetí koleje z důvodu potřebného zkapacitnění železniční dopravy.

Aktuální postoj rady města se tedy jeví jako v přímém rozporu s postojem pražského zastupitelstva. Sdělení je nejasné, a je proto povinností ČNK ICOMOS jakožto poradního orgánu WHC ve věci ochrany kulturního dědictví UNESCO v ČR, tedy i Historického centra Prahy, o vývoji kauzy informovat WHC.

V této souvislosti konstatujeme, že železniční most pod Vyšehradem je státem chráněnou památkou, jejíž ochranu garantují platné zákony ČR. Ministerstvo kultury i Národní památkový ústav opakovaně odmítli z mostu památkovou ochranu sejmout. Připomínáme, že rada hlavního města ani Správa železnic není kompetentním orgánem, který by tuto skutečnost mohl změnit. Za daných okolností by tak přesun mostu mohl vést k porušení platných zákonů, neboť zamýšlený přesun mostní konstrukce bez mostních pilířů, a tedy rozdělení památky na dva samostatné celky, není z pohledu památkové ochrany akceptovatelné řešení. Akceptovatelnou variantou není ani přesun mostu jako celku či jeho části, a to z důvodu významného negativního dopadu na panorama Prahy, které je nedílným atributem výjimečné světové hodnoty, pro niž je Historické centrum Prahy zapsáno na

Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. UNESCO již také dříve sdělilo, že most má být zachován v současném místě a potřebné navýšení kapacity železniční dopravy je možné řešit dodatečnou a samostatnou konstrukcí.

Z těchto důvodů pokládáme přesun památkově chráněného objektu za řešení, které zejména v tomto případě nelze obhájit. Reference k vybraným příkladům přesunu památek v minulosti nejsou relevantní. Například přesun kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě kvůli těžbě hnědého uhlí byl motivován zejména komunistickou propagandou, která tímto činem kamuflovala jinak převažující bezohlednost režimu vůči kulturnímu dědictví. Přijatelný model srovnání nenabízí ani přesun skalních chrámů Abú Simbel v Egyptě, jež si vynutila výstavba asuánské přehrady na Nilu. Ani toto řešení nebylo z hlediska památkové péče optimální, je však nutné vzít v potaz, že přehrada řešila zajištění životně důležitého zdroje vody a regulaci záplav. Srovnatelné, existenčně významné argumenty se v Praze nevyskytují.

Považujeme za prokázané, že stávající most je po opravě a případné přístavbě třetí koleje schopen naplnit budoucí požadavky dopravy hlavního města. Most je v současném špatném stavu pouze z důvodu zanedbané údržby ze strany Správy železnic a jejich právních předchůdců. Několik odborných studií nicméně prokázalo, že je poměrně snadno opravitelný, navzdory tvrzení Správy železnic. Opravitelnost mostu konstatovalo i odborné kolokvium svolané ministrem dopravy Martinem Kupkou, jehož poznatky se Správa železnic snažila dezinterpretovat.

Z uvedených důvodů nepovažuje ČNK ICOMOS za přijatelné řešení z hlediska památkové péče přesun celého mostu ani jeho části. Konstatujeme, že takový záměr by byl nezákonný a extrémní. Nelze pro něj nalézt opodstatnění či veřejný zájem, který by převážil nad ochranou kulturního dědictví. Dále jsou podle ČNK ICOMOS jen těžko obhajitelné enormní finanční náklady spojené s přesunem mostu, které se blíží odhadovaným nákladům na jeho opravu pro plnohodnotný železniční provoz na stávajícím místě.

Jako zcela mylné je pak nutno označit tvrzení, že by tím Praha získala místo jedné hned dvě kulturní památky. Opak je pravdou. Místo ikonického mostu by pod Vyšehradem na reziduích původních pilířů prolitých tunami železobetonu trčelo ocelové monstrum dálniční dimenze a v uvažovaných Modřanech by stálo z větší části na souši memento arogance dnešní doby.

Očekáváme proto Vaši reakci v nejbližších dnech, ať můžeme WHC informovat o skutečném postoji Hl. m. Prahy ve věci železničního mostu pod Vyšehradem, neboť se v současné době rada a zastupitelstvo názorově rozchází.

S poděkováním a pozdravem

ICOMOS

Český národní komitét ICOMOS, z.s.

IČO: 22735941

cnk@icomos.cz, www.icomos.cz

Rozdělovská 2002, Praha 6, 169 00

doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.
prezident ČNK ICOMOS